

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Fájdalmas veszteség érte a magyar tudóstársadalmat: az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának korábbi elnöke, Görömbei András irodalomtörténész, akadémikus eltávozott közülünk.

Elnöksége idején (2006-2011) fáradhatatlanul járta a Kárpát-medencét, építette a magyar-magyar tudományos kapcsolatokat; ekkor kezdte meg működését az MTA hatodik – az első határon túli – területi bizottsága, a Kolozsvári Területi Bizottság, valamint 2008-ban a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács.

Emberi, tudósi példamutatására hálával és szeretettel emlékezünk.

Kocsis Károly elnök

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Magyar Örökség-díjjal tüntették ki **Várdy Bélát**, a pittsburghi

Duquesne Egyetem **történelemszakkönyvtárosa**, az MTA külső tagját és feleségét, **Várdy Huszár Ágnes irodalomtörténészt**, a Robert Morris Egyetem (Pittsburgh) professzorát, az MTA köztestületének külső tagját.

[Bővebben:](#)

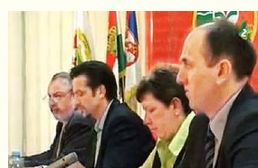
A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Történelem és Filozófia Kar hallgatójának, **Fodor Jánosnak** ítelték a **Pro Scientia**

Aranyérmet, illetve a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium különdíját is.

A **Mestertanár Aranyéremet** pedig az egyetem professzora, **Néda Zoltán** fizikus, az MTA külső tagja kapta.

[Bővebben:](#)

A fiatal értelmiségiek, illetve a doktoranduszok támogatása céljából a vajdasági születésű

Várady Tibor jogászprofesszornak, a budapesti Közép-európai Egyetem és az atlantai Emory University rendes

tanárának felajánlásából újabb ösztöndíjprogramot indít a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács.

[Bővebben:](#)

Az Óbudai Egyetem **Tiszteletbeli Polgár** címét kapta meg **Bitay Enikő**, az Erdélyi Múzeum-Egyesület főtitkára, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSI HÍREK

A **Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Környezettudományi és Biomérnöki**

Tanszékein folyó kutatások

újabb eredményeiről számoltak be a IX. Kárpát-medencei környezettudományi konferencián, amelyre **június 13–15.**

között került sor Miskolcon.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Június 25-én Belgrádban bemutatták a **Magyarok és szerbek. Együttélés, múltfeltárás, megbékélés**

1918–2012 című kétnyelvű kötetet, amelyet Glatz Ferenc történész

3. oldal

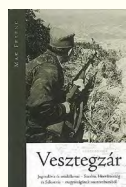
akadémikus, a Magyar-Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság társelnöke szerkesztett.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Vékás Jánosnak a Magyarok a Vajdaságban. 1960–1964.** című kronológiája.

[Bővebben:](#)

Vesztegzár. Jugoszlávia és utódállamai – Szerbia, Horvátország és Szlovénia – magyarságának sors-történetéből címmel jelent meg **Mák Ferenc** tanulmánykötete.

[Bővebben:](#)

Az ungvári Lira Kiadó szerkesztésében látott napvilágot a **Gens fidelissima** című könyv, mely a II. Rákóczi Ferenc vezette kuruc felkelés eseményeit dolgozza fel. A mű alapjául Hodinka Antal történész munkája szolgált.

[Bővebben:](#)

Nagyváradon a Script Kiadónál jelent meg **Budaházy István Documenta historiae pharmaciae de Universitate Claudiopolitana de Francisco Josepho nominata annorum 1872-1919 / Gyógyszerészképzési dokumentumok a Kolozsvári Ferenc József**

Tudományegyetemről 1872-1919. címmel.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Várad Várának az Pogány Török által megh szállásáról... Szalárdi János emlékirata Várad 1660. évi**

veszedelméről című kötet Balla Tünde és Lakatos Attila szerkesztésében, az Országos Széchényi Könyvtár és a Partium Kiadó közös gondozásában.

[Bővebben:](#)

Bolyongásaim egy felemás világban. Filozófiai esszé címmel jelent meg **Sztranyiczki Gábor**

kolozsvári filozófus könyve a Polis Könyvkiadónál.

[Bővebben:](#)

Közigazgatás a Partiumban – a honfoglalástól napjainkig címmel jelent meg **Szilágyi Ferencnek**, a Partiumi

Keresztény Egyetem tanárának, az MTA köztestülete külső tagjának a kötete a Partium Kiadónál.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk júliusi száma**, amely az 1913-as esztendővel foglalkozik.

[Bővebben:](#)

4. oldal

A Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisa-túra – amelyet 20. alkalommal szerveztek meg – idén Kárpátalját választotta vizsgálatának helyszínéül. A programról interjút olvashatnak Molnár Zsolttal, az MTA Ökológiai Kutatóközpontjának botanikusával.

[Bővebben:](#)

Megjelent cédén az **első magyar világciklopédia** angol nyelven 6000 szócikkkel, 200 képpel és néhány térképpel.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak **Böröcz József szociológussal**, a Rutgers, The

University of New Jersey docensével, az MTA doktorával, aki az európai gazdasági, kulturális és geopolitikai viszonyok átalakulását, s benne az Európai Unió jelenlegi „keleti bővítését” kutatja.

[Bővebben:](#)

Interjú készült **Táneczos Vilmos** kolozsvári **néprajzkutatóval**, az MTA Arany János Kiemelkedő

Tudományos Teljesítmény Díjával legutóbb kitüntetett egyetemi tanárral, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Június 22-én megtartotta **évi rendes testületi ülését a Magyar Tudományos Akadémia**

Kolozsvári Területi Bizottsága. Az ülésen részt vett Németh Tamás akadémikus, az MTA főtitkára.

[Bővebben:](#)

Mesterképző központként akkreditálták a **Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemet**.

[Bővebben:](#)

Együttműködési szerződés készül a **Kaposvári Egyetem** és a komáromi **Selye János Egyetem** között.

[Bővebben:](#)

Három új magyar tannyelvű szakot indít alapképzésben a Babeş–Bolyai Tudományegyetem a 2013–2014-es tanévtől Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

A kormányzati tervek szerint ösztöndíjprogrammal segítenék, hogy **magyarországi professzorok** egy-két évig munkát vállaljanak **külhoni magyar képzési nyelvű egyetemeken, főiskolákon**.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

A Tiszatér-környezet stratégiai fejlesztése címmel tartottak tudományos tanácskozást a Magyar Tudományos Akadémián

június 18-án, amelyen **Kárpátalja természetes és kultúrflóráinak génbankja, külön figyelemmel a Tisza térkörnyezetére** címmel előadást tartott **Szikura József**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

A nyelv közösségi perspektívája valamint Értelmiségi karrierek, karrierminták, írói csoportosulások.

Társadalomtörténeti és irodalmi reprezentációk címmel tudományos konferenciákat szerveztek a Partiumi Keresztény Egyetemen július 5-6-án.

[Bővebben:](#)

Tudományok útja címmel tudománynépszerűsítő rendezvényt tartottak július 6-7-én Zentán.

[Bővebben:](#)

A növekedés és a változás menedzselése címmel tartották meg a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem 5. nyári pr-egyetemét Csíkszeredában július 7-13. között.

[Bővebben:](#)

Július 9-én Zürichben tartott előadást **Csúcs Sándor nyelvész**, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professzora **A nyelv-rokonságról közérthetően** címmel.

[Bővebben:](#)

Ugyanezen a napon az erdélyi Balánbányán tartott előadást **Barabási Albert-László** hálózatkutató **fizikus**, a bostoni Northeastern Egyetem és a Harvard Egyetem professzora, az MTA külső tagja **Behálózza: a hálózatok bonyolult világában** címmel.

[Bővebben:](#)

A Bécsi Egyetem Finnugor Tanszéke és a Nyugat-magyarországi Egyetem Uralisztikai Tanszéke 10. alkalommal rendezte meg Szombathelyen az **Osztrák-Magyar Nyári Egyetemet**.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

Elhunyt Görömbei András irodalomtörténész, akadémikus, egyetemi tanár, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának korábbi elnöke.

[Bővebben:](#)

6. oldal

Elhunyt Sándor László, a Kolozsvári Műszaki Egyetem nyugalmazott professzora, az Erdélyi Múzeum-Egyesület

tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

Klein Györgynek, a Svédországban élő, nemzetközi elismertséggel

rendelkező **rákkutató professzornak**, az MTA tiszteleti tagjának, a kárpátaljai Mezőkaszony szülöttének munkásságáról olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Hevesy György József, a Nobel-díjas kémikusra emlékeztek

Nagyváradon. A Svédországban élt tudós nevéhez fűződik a foszfor 32-es radioaktív izotópjának előállítás.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

180 éve született a szepességi Svábócon **Bielek Miksa gépészmérnök**, a pesti műegyetem mechanika és a gépszerkezettan tanszékének egyetemi tanára.

[Bővebben:](#)

Az erdélyi Zalatnán született 170 évvel ezelőtt a fizika első magyar nyelvű előadója, a bihari bauxit felfedezője:

(Bölöni) Mikó Béla bányamérnök.

[Bővebben:](#)

160 éve született a bánási Zséna községben **Halaváts Gyula geológus**, bányamérnök, paleontológus. Munkásságának

fő eredménye az Alföld földtani viszonyainak összefoglaló ismertetése az artézi kútfúrások adatai alapján.

[Bővebben:](#)

Pozsonyban született 145 évvel ezelőtt **Binder-Kotrba Géza vegyészmérnök**, egyetemi tanár. Az erjedés mechanizmusát kutatta.

[Bővebben:](#)

110 éve a bánási Nagybecskerekben látta meg a napvilágot **Sántha Kálmán orvos, elme- és idegyógyász**,

egyetemi tanár, az MTA tagja.

[Bővebben:](#)

105 esztendeje született a Hunyad megyei Petrozsényben **Gyarmathi László matematikus**, egyetemi tanár. Ő szervezte meg a debreceni

egyetemen az ábrázoló geometria oktatását.

[Bővebben:](#)

7. oldal

FELHÍVÁSOK

Janics Kálmán
történészről,
„a hontalanság

éveinek krónikásáról” rendeznek
emlékkonferenciát a felvidéki Somorján
augusztus 17-én, halálának 10. évfordulója
alkalmából.

[Bővebben:](#)Balassi
Intézet

A Balassi Intézet
pályázatot írt ki

a dunatáji népek kutatására

magyarországi és határon túli fiatal
kutatók, doktoranduszok, illetve kutatással
foglalkozó jogi személyiséggel rendelkező
társadalmi szervezetek számára.

A jelentkezési határidő: szeptember 30.

[Bővebben:](#)

A Vajdasági Magyar
Felsőoktatási
Kollégium Újvidéken

november 15-17. között rendezi meg
a **12. vajdasági magyar tudományos**
diákköri konferenciát, melynek vezető
témája: a tükör.

A jelentkezési határidő: október 1.

[Bővebben:](#)

Pályázatot hirdetett
a Nemzeti Kulturális

Alap a külföldön található, a **magyar**
tudománytörténet szempontjából

jelentős hagyatékok és gyűjtemények
megszerzésének, hazaszállításának és
közgyűjteményben történő elhelyezésének
támogatására.

[Bővebben](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

8. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2013/7. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Salamon István

(Marosvásárhely, 1918. október 8.)

*Ausztráliában él,
a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja*

Steve Salamon was born as Salamon István in Marosvásárhely, 8 October, 1918. His mother died 12 days after his birth and he spent much of his early childhood with his grandparents in Nyáradremete and in Bala. He never ceased to be a “székely”, but he could learn the Rumanian language in Bala as a child, which was great help to him later, when he studied agriculture at the university in Cluj (the Faculty of Agriculture belonged to the Technical University of Timisoara). He received his degree at the Hungarian Royal Joseph University of Technology and Economics in Budapest in 1942 and his doctoral degree in 1944.

He was a soldier then a prisoner of war in a Soviet lager near Chelyabinsk.
In 1948-1952 he worked in the Research

Steve Salamon Salamon Istvánként született 1918. október 8-án Marosvásárhelyen. Édesanyja 12 nappal születése után meghalt, gyermekéveit Nyáradremetén és Balán töltötte nagyszüleivel. Mindig székely maradt, de Balán gyerekként megtanult románul, ez később nagy segítségére volt a kolozsvári egyetemen, ahol mezőgazdaság tudományi tanulmányokat folytatott. (A Mezőgazdasági Kar akkoriban a Temesvári Műszaki Egyetemhez tartozott.) Diplomáját Budapesten, a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági Karán szerezte 1942-ben, ugyanitt kapott doktori fokozatot 1944-ben.

A 2. világháborúban katona volt, majd hadifogoly a Cseljabinszk környéki szovjet hadifogolytáborban.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

Institute of Animal Breeding in Budapest, then he spent three years as an aspirant in Moscow, where he got his CSC in 1955. He took part in the 1956 revolution and had to leave Hungary in November 1956. From 1958 till his retirement he was working as a researcher, from 1977 as a research professor at the Faculty of Veterinary Science of the University of Sydney, Australia. Now he is professor emeritus, and lives with his wife in a village for old people of the Saint Elizabeth's Home.

His main field of research is the artificial insemination of sheep and goats with frozen-thawed reconcentrated and unconcentrated ram semen. He was a member of the pioneer team that developed techniques for sheep semen storage and insemination in widespread use today. He is the author, co-author and editor more than 150 books and articles in English, German and Spanish.

In 1994 he was awarded the Hetzel Henrik plaque and he became an awarded member (AM) of the Order of Australia.

He often returned to Budapest and Transylvania, where he supported the studies of poor but talented students. In 2008 he was a member of the Hungarian Scientific Committee of the XXV Buiatrics Congress in Budapest. Duna TV showed his scientific portrait

1948-52 között Budapesten az Állattenyésztési Kutatóintézetben dolgozott, majd 3 évet aspiránsként Moszkvában töltött, ahol 1955-ben kandidátusi fokozatot szerzett. 1956-ban részt vett a forradalomban, 1956 novemberében el kellett hagynia Magyarországot. 1958-tól nyugdíjazásáig az ausztráliai Sydney Egyetem Állatorvosi Karán dolgozott tudományos kutatóként, 1977-től kutató professzorként. Jelenleg professor emeritus, feleségével a Szent Erzsébet Otthon egyik nyugdíjas falujában él Sydney mellett.

Fő kutatási területe a juhok és kecskék mesterséges megtermékenyítése friss és fagyasztva tárolt ondóval. Tagja volt annak az úttörő munkát végző kutató csoportnak, amelyik kifejlesztette a ma is széles körben alkalmazott ondótárolási és megtermékenyítési eljárásokat. Több mint 150 szakkönyv és tanulmány szerzője, társszerzője és szerkesztője. Angolul, németül és spanyolul publikált.

1994-ben Hetzel Henrik-érmét kapott, ugyanebben az évben tüntették ki az Ausztrál Érdemrenddel.

Gyakran hazalátogatott Budapestre és Erdélybe, Erdélyben sok tehetséges, szegény sorsú diák tanulmányait támogatta. 1998-ban tagja volt a Budapesten rendezett XXV. Buiatrikus Kongresszus Magyar Tudományos Bizottságának.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

in 2003. *Magyarországról jöttem - Portré Salamon István ausztráliai tudósról* (I come from Hungary – the portrait of the Australian scientist Steve Salamon).

His autobiography “*Kanyargós élet*” (A Winding Life) was published by the Lyra Kiadó, Marosvásárhely in 2005. (It was read out at the reading marathon in Marosvásárhely in 2012).

In May 2012 an interview with professor Salamon was published in the Australian periodical *Magyar Élet* (Hungarian Life)

(May 24 and 31, 2012 - <http://epa.oszk.hu/html/vgi/boritolapuj.phtml?id=2228>)

He became an external member of the Hungarian Academy of Sciences in 1993 in the Section of Agricultural Sciences.

Contact

6/1 Symonds Road
Dean Park NSW 2761
Australia

Tel: +61 2 98 377 679
E-mail: ssalamon@ozemail.com.au

A Duna World 2003-ban készítette el tudományos portréját – *Magyarországról jöttem – Portré Salamon István ausztráliai tudósról*.

Kanyargós élet című önéletrajzát a marosvásárhelyi Lyra Kiadó adta ki 2005-ben. A művet 2012-ben felolvasták a marosvásárhelyi felolvasó maratonon.

Az ausztráliai Magyar Élet című folyóirat 2012. május 24-ei és 31-ei számában interjú jelent meg Salamon István professzor úrral.

1993-ban a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották, az Agrártudományok Osztályának tagja.

Kapcsolat

6/1 Symonds Road
Dean Park NSW 2761
Australia

Telefon: +61 2 98 377 679
E-mail: ssalamon@ozemail.com.au

